

נכון לתאריך : 4.1.17

תעודת זהות אגף מש"ה - 2017

האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית (מש"ה)

חזון האגף

לאפשר חיים עם משמעות לכל אדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית בישראל, לפעול לשיפור מתמיד של איכות חייו, רווחתו וקידומו בהתאם לצרכיו, יכולותיו ורצונותיו ובעיתוף בני המשפחה והקהילה, תוך הקפדה על ערכים של כבוד האדם, בחירה אישית, פרטיות, הכללה בקהילה, מקצועיות, חדשנות ויזמות

תיאור האגף ותפקידיו

כ- 0.5% מאוכלוסיית הנולדים בשנה, מאובחנים בשלב מוקדם או מתקדם של חייהם כאנשים עם מש"ה. קביעה זו מתבססת על הדרישה שתתקיים בו זמנית מוגבלות אינטלקטואליות וקשיים בהתנהגות מסתגלת שהתגלתה עד גיל 18.

האבחון ודרכי הטיפול נקבעים באמצעות חוק וע"י ועדת אבחון.

האגף פועל על פי מספרים חוקים, שהעיקריים בהם חוק הסעד מיפול באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית (להלן מש"ה) וחוק הפיקוח על המעונות (1965) ותקנותיו. האגף פיתח מגוון רחב של שירותים הניתנים היום לכ-25,000 אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית (מתוך כ- 35,000 איש) . השירותים ניתנים לאנשים בכל הגילאים בכל רמות התפקוד ולאורך מעגל חייהם של האנשים במסגרות חוץ ביתיות ובשירותים בקהילה.

ב. ערכי הליבה של האגף הם :

1. כבוד האדם והזכות שלו לחיים עם משמעות וקידום.
2. האמונה ביכולת האדם להתקדם ולהתפתח, בהתבסס על יכולותיו וחזקותיו.
3. הזכות לייחודיות ושונות.
4. בחירה עצמאית תוך שיתוף האדם ומשפחתו.
5. פרטיות ואינטימיות.

ג. עקרונות מנחים בעבודת האגף

- להבטיח לאדם ומשפחתו רצף ומכלול שירותים דינמיים עם מעבר גמיש ביניהם.
- לפעול למימוש ומיצוי זכויותיהם בכל תחומי החיים של האדם.
- לפתח תכניות תמיכה התערבות וקידום אישי מותאמות בשיתוף האדם ומשפחתו.
- לפעול לשיפור מתמשך ברמת איכות החיים ואיכות הטיפול.

- לתת עדיפות למתן שירותים בבית ובקהילה.
- לפתח מערכת שירותים ומענים בכל תחומי החיים של האדם.
- ליזום ולעודד פעילות לשילוב האדם בקהילה ובחברה.
- לעודד חדשנות יזמות ופיתוח הידע.
- להכיר בחשיבות המשאב האנושי ופעולה מתמדת לפיתוחו וקידומו המקצועי.

ד. תקציב האגף

תקציב אגף מש"ה לשנת 2017 (ברוטו באש"ח)

29,000	אבחון
330,000	שירותים בקהילה
910,000	חוץ ביתי פנימייתי
410,000	חוץ ביתי דירות והוסטלים
320,000	מעונות ממשלתיים
73,000	קרן קצבת נכות
2,072,000	סה"כ

1. יעדים ומשימות עיקריים

1. היערכות להקמה ותפעול המינהל לרווחת אנשים עם מוגבלויות

2. מעבר 900 איש מהמעונות לדיור בקהילה בשנים 2016-2018

2. פעולות ותוכניות של כל אחד משירותי האגף:

1. המחלקה לאבחון קידום והשמה

2. השירות לקהילה

3. שירות לדיור תומך

4. שירותי הבריאות

5. תקצוב ופיתוח

נושאים ייחודיים נוספים :

• עו"ס לחוק

• מצבי חרום ומשבר

המחלקה לאבחון קידום והשמה

- מערכת האבחון: ביצוע אבחון רב ממדי – הכולל התייחסות לכל הממדים המרכיבים הגדרת מוגבלות שכלית התפתחותית, תוך התייחסות להיבט ההתפתחותי של הפרט, לכושרו השכלי, להתנהגותו המסתגלת ולרמות התמיכה שהוא זקוק לה.
- שימוש בכלי אבחון תקפים ומהימנים, הכנת דו"ח המפרט את הכוחות, הקשיים והצרכים של כל אדם המאפשר לוועדת האבחון לקבוע אבחנה ודרכי טיפול. התהליך המתבצע כיום ב-15 מרכזי אבחון בפריסה ארצית.
- ועדות האבחון הן סטטוטוריות במינוי השר ופועלות בפריסה ארצית. ועדת אבחון מונה 5 אנשי מקצוע ובהם: עו"ס לחוק, רופא, איש חינוך, פסיכולוג ופסיכיאטר.
- ועדת האבחון היא הגוף המוסמך לקבוע על פי חוק אם האדם הוא עם מוגבלות שכלית התפתחותית, רמת המוגבלות ודרכי הטיפול.
- קביעת מדיניות, נהלים וכלי עבודה בתחום התוכניות האישיות לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בדיוור ובקהילה.
- קביעת מדיניות, נהלים, כלי עבודה, הפעלת תכניות הכשרה בתחום המיני חברתי. פיקוח על מרכזי הייעוץ, טיפול וחינוך מיני חברתי המיועדים למתן מענה לאנשים עם מוגבלויות, צוותים ובני משפחה במסגרות הדיוור התומך ולאנשים עם מוגבלויות המתגוררים עם משפחותיהם.
- קביעת מדיניות, נהלים ודרכי עבודה בתחום ההשמה החוץ ביתית. פיקוח ובקרה על עבודת 4 ועדות השמה מחוזיות. מתן מענים למקרים מורכבים, אנשים עם תחלואה כפולה ו"נופלים בין הכיסאות".

השרות לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית ומשפחתו בקהילה

הנושאים בטיפול השירות הינם:

- איתור האנשים והכרה בנוקקותם (באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים).
 - קביעת סטנדרטים למתן השירות בקהילה.
 - פיתוח רצף תכניות ושירותים לכל הגילאים ובכל רמות התפקוד ותקצובם.
 - בניית כלים ליישום המדיניות בשדה.
 - פיקוח ובקרה על מתן השירותים לאדם ולמשפחתו.
 - הטמעת מדיניות האגף בשדה ופיקוח על מחלקות לשירותים חברתיים, מסגרות היום וארגונים מפעילי האומנה.
1. מסגרות הטיפול והיקף השירותים:
פרוט השירותים:

א. שירותים לגיל הרך מלידה עד גיל 3:

- מניעת נמישות – פעילות עם מחלקות לילודות בבתי חולים, מכונים להתפתחות הילד ושירותי הרווחה.
 - תכנית לטיפול בילדים עם תסמונת דאון גילאי לידה עד שנה.
 - שילוב ילדים עד גיל 3 בפעוטונים ומעונות יום רגילים – כ- 60 ילדים
 - מטפחים וחונכים לילדים בבית המשפחה כ- 160 ילדים
 - שילוב ילדים במעונות יום שיקומיים כ- 70 ילדים
- ב. משפחות אומנה כ- 380 מסודרים (בכל הגילאים).
- ג. שירותים לגילאי 3 – 21 תכניות להארכת יום בבתי ספר או במרכזים קהילתיים
- ילדים ונוער עם מוגבלות שכלית קל עד בינוני עד השעה 16:00 כ- 500 וילדים עם מוגבלות שכלית בינוני וקשה עד השעה 18:00 –

כ-3,800 ילדים ובני נוער

ד. שירותים לגילאי +21

- תעסוקה על כל הרצף – תעסוקת בית, מע"ש, תעסוקה נתמכת, מע"ש תעשייתי ותעסוקה בשוק החופשי (4,800 אנשים עם מע"ה משובצים ב-91 מע"שים) 1,600 איש בתעסוקה נתמכת.
- (סה"כ 110 מסגרות ביחד).
- מרכזים טיפוליים סיעודיים +21 - מסגרות לטיפול ושימור יכולת לאנשים ברמות תפקוד נמוכות עד השעה 16:00 ומרכזים עד השעה 18:00.
- פנאי והעשרה לגילאי +21 - 70 מועדונים ברחבי הארץ ו-40 מועדונים בתוך מתנ"סים.

2. תכניות מיוחדות:

- תכניות למשפחה – מרכזי קשר, תכנית שמ"ע, עמית למשפחה ומרכזי מידע למשפחה כשרות משלים למחלקת הרווחה
- מרכזי תמיכה וטיפול.
- נופשונים כ- 31,000 לילות בנופשונים בכל רחבי הארץ.
- נופשון הקלה.
- קיימנות בחודשי הקיץ לילדים עד גיל 21 (1,500 ילדים ברחבי הארץ).
- נופש בוגרים +21 בבתי הארחה ואכסניות.
- גיוס לצה"ל שווים במדים 86 איש ושירות לאומי 60 איש.
- סביבה תומכת ב- 50 רשויות.
- תכנית מעברים לכ-90 ילדים בשיתוף משרד החינוך – מתמקדת בבניית עתיד מקצועי.
- אומנה- כ-370 ילדים נמצאים במשפחות אומנה ברחבי הארץ ב-290 משפחות.
- קהילה נגישה- 52 רשו"מ
- פיתוח כישורי חיים והכנה לחיים עצמאיים
- סגור עצמי וקבוצות לייצוג עצמי

השירות לדיור תומך (חוץ ביתי)

העקרונות המנחים את עבודת השירות:

- לתת שירותים תומכים איכותיים, לקידום ולשיפור מתמיד בכל תחומי החיים של הדיירים בכל הרצף של מסגרות הדיור,
- להרחיב אפשרויות הבחירה של הדיירים ובני משפחותיהם, הן ביחס למסגרות המגורים והן לגבי התנהלות חייהם בתוך המסגרות,
- לפעול לשמירת בטחונו, שלומו וכבודו של הדייר, תוך גיבוש תוכנית קידום אישית המותאמת למימוש הפוטנציאל הטמון בו ולמתן השירותים והמענים שהוא נזקק להם לאורך כל מעגלי חייו,
- רישוי, פיקוח ובקרה על פעילות כל מסגרות הדיור.
- לפעול לשיפור וקידום איכות הצוות המקצועי והטיפול.
- לשלב הדיירים בחיי הקהילה הסובבת אותם, ושילוב הקהילה ומתנדבים אל תוך מסגרות הדיור.

3. מסגרות הטיפול והיקף האוכלוסייה

הגדרה	מס' מסגרות	מספר דיירים	סוג המסגרת
35 דיירים ומעלה	63	7,160	מעונות – סה"כ
	9	1,462	ממשלתיים
	13	1,309	ציבוריים
	40	4,389	פרטיים
18-34 דיירים	48	1,384	הוסטלים
2-12 דיירים עד 6 דיירים	30 סמלי מסגרת 379 דירות	2,108 (בדירות)	מערכי דיור
	<u>141</u>	<u>10,652</u>	<u>סה"כ</u>

המגמה לשנת 2017:

הכוונה לפתוח יותר דירות קטנות יותר, דירות משולבות בתוך הקהילה
ויותר שפועלות במתכונת עבודה רב נכותית

שירותי בריאות

תיאור היחידה ותפקידיה:

היחידה לשירותי בריאות עוסקת בשלושה תחומי פעילות מרכזיים:

- א. מתן שירותי בריאות ופיקוח עליהם במסגרות החוץ ביתיות.
- ב. אחריות לקידום שירותי הבריאות ומיצוי זכויות לאנשים הנמצאים בקהילה.
- ג. פיתוח הידע המקצועי לתחום הטיפול הבריאותי לאנשים עם מש"ה.

היקף והרכב השירותים:

שירות הבריאות אחראי לטיפול הבריאותי של האנשים הנמצאים במסגרות חוץ ביתיות.

השירותים ניתנים בתחומים הבאים:

רפואה כללית, שרותי אחיות, פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק, קלינאות תקשורת, תזונאות, פסיכיאטריה, רפואת שיניים.

השירותים ניתנים עפ"י מערך הסטנדרטים המקצועיים המקובלים בתחום שירותי הבריאות.

שירותי תקצוב ופיתוח

בנייה וקביעה של תעריפים, מודולים, מכרזים, חוזים, התקשרויות ותשלומים לכל סוגי הפעילויות והשירותים הניתנים כיום ללקוחות האגף הן ברמת הדיירים והן ברמת המסגרות והתוכניות.

עובד סוציאלי על פי חוק (פקיד סעד)

סמכויות עובד סוציאלי לחוק באגף מש"ה מעוגנות בחוק הסעד (טיפול באנשים עם מש"ה) תשכ"ט 1969 וכן בחוק העונשין – חובת דיווח.

ברשויות המקומיות פועלים כיום 140 עובדים סוציאליים לחוק.

6 עובדות סוציאליות מחוזיות לחוק מנחות את העו"סיות לחוק ברשויות ונותנות מענה פרטני לאירועים ומערך הדרכות במסגרות הדיור. בשנה יש מאות אירועים המדווחים ונבדקים בחשד על רצף של פגיעות שונות באוכלוסיית מש"ה העושה במסגרות הדיור ובקהילה.

תחום החירום

אגף מש"ה מחויב לשמירה על ביטחונם של לקוחותיו בשעת חירום כבשגרה ופועל ע"פ נהלי המשרד ואגף הביטחון.

הנושאים בתחום מתן המענה למצבי חירום לאוכלוסיית האגף מתייחסים לשלושה רבדים:

- היערכות בשגרה
- היערכות בשגרת חירום
- מתן מענה ופעילות במצבי חירום ומשבר

המטרה: שמירה על יכולת הרציפות התפקודית בשעת חירום

הערה:

התקציר מיועד להכרה של מדיניות ופעילויות מרכזיות של האגף. לכל נושא המופיע בתקציר, יש להעמיק בתוכניות המפורטות.